

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Duurzaam Industriepark Cranendonck (DIC)

27 maart 2003

1331-76

ISBN 90-421-1131-3
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES	2
3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING.....	3
3.1 Probleemstelling.....	3
3.2 Doel.....	5
3.3 Programma van eisen.....	6
3.4 Besluitvorming.....	6
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN.....	7
4.1 Algemeen.....	7
4.2 Voorgenomen activiteit.....	7
4.3 Alternatieven.....	8
4.4 Varianten.....	8
4.5 Referentiesituatie.....	8
4.6 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma).....	8
5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEUEFFECTEN	9
5.1 Algemeen.....	9
5.2 Ruimte.....	10
5.3 Bodem en water.....	10
5.4 Natuur.....	10
5.4.1 Natuurbeschermingswetgeving en natuurbeschermingsbeleid.....	10
5.4.2 Bestaande situatie en autonome ontwikkeling.....	11
5.4.3 Effecten.....	12
5.5 Cultuurhistorie en landschap.....	12
5.5.1 Cultuurhistorie.....	12
5.5.2 Landschap.....	12
5.6 Woon- en leefklimaat.....	13
5.6.1 Lucht.....	13
5.6.2 Transport en verkeer.....	13
5.6.3 Geluid.....	13
5.6.4 Trillingen.....	14
5.6.5 Licht.....	14
5.6.6 Veiligheid.....	14
5.7 Afval en energie.....	14
5.7.1 Afval.....	14
5.7.2 Afvalwater.....	14
5.7.3 Energie.....	15
5.7.4 Zorgsysteem.....	15
5.8 Synergie.....	15
5.9 Economie.....	15
6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN.....	16

7. LEEMTEN IN INFORMATIE	16
8. EVALUATIEPROGRAMMA	16
9. VORM EN PRESENTATIE	17
10. SAMENVATTING VAN HET MER	17

1. INLEIDING

Budel Zink B.V. heeft in overleg met de gemeente Cranendonck, de Kamer van Koophandel Oost-Brabant en het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven, het initiatief genomen tot het (verder) ontwikkelen van het niet-bebouwde (bedrijfs)terrein rondom de bestaande fabriek van Pasmenco Budel Zink. Dit heeft geleid tot een intentieverklaring waarin de betrokken partijen hebben uitgesproken te willen samenwerken bij het streven om een Duurzaam Industriepark Cranendonck (DIC) te realiseren. Voor de ontwikkeling van het DIC geldt een milieueffectrapportage(m.e.r.)beoordelingsplicht. De initiatiefnemer heeft besloten de m.e.r.-procedure te doorlopen. Het milieueffectrapport (MER) wordt gekoppeld aan de wijziging van het bestemmingsplan. De gemeenteraad van Cranendonck is bevoegd gezag.

Bij brief van 28 januari 2002 is de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport¹. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Staatscourant².

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het milieueffectrapport (MER) moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel:

- informatie bevat die in het MER opgenomen moet worden of die nader onderzocht moet worden, zoals informatie over specifieke lokale milieuumstandigheden;
- belangrijke vragen en discussiepunten naar voren brengt, bijvoorbeeld over te onderzoeken alternatieven.

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

⁴ Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De volgende punten ziet de Commissie als essentiële onderdelen van het MER. Zonder deze informatie zal het MER niet voldoende basis kunnen bieden voor het volwaardig mee kunnen wegen van het milieubelang bij de besluitvorming.

Onderbouwing van het initiatief

In de startnotitie worden een aantal problemen en doelen geschetst waarvan niet duidelijk is of ze als probleem aangemerkt kunnen worden en of ze tot de beoogde doelen leiden. Hierbij dient met name ingegaan te worden op:

Behoefte aan ruimte

In het MER zal de behoefte aan bedrijventerrein voor 'zware bedrijfscategorieën' in de regio en daarbuiten moeten worden aangetoond en navolgbaar worden onderbouwd, met name in relatie tot de beoogde synergie.

Aard en omvang

Daarbij hoort een eenduidige definiëring van het type bedrijven dat men wil aantrekken. De randvoorwaarden in verband met de beoogde synergie moeten concreet worden ingevuld. Alleen dan is te beoordelen of ze passen binnen het bedrijfsconcept van Budel Zink en ook werkelijk bijdragen aan de ambities van het DIC.

Duurzaamheid

Het begrip duurzaam dient duidelijk te worden uitgewerkt. Op grond van de informatie in de startnotitie kan dit begrip conflicteren met de aard van de aan te trekken bedrijven. Voorts zal duidelijk moeten worden gemaakt welke milieuwinst elders daadwerkelijk wordt behaald.

Versterken natuurwaarden

Duidelijk moet worden hoe met het ontwikkelen van het DIC natuurwaarden kunnen worden versterkt. Duidelijke meetbare criteria moeten in het MER hiervoor worden uitgewerkt.

Natuur

De relatie met en de effecten op de direct aangrenzende natuur met een beschermde status (o.a. Ringselven) vereisen een gedegen analyse van mogelijke gevolgen en het zorgvuldig doorlopen van de stappen in de van toepassing zijnde beschermingsformules. Van belang is daarbij dat:

- een gedeelte van het gebied is vastgesteld als natuurparel, overig bos- en natuurgebied en leefgebied kwetsbare soorten in de GHS;
- er prioritaire soorten aanwezig zijn op en in de omgeving van het terrein;
- er mogelijk externe werking op Habitat- en Vogelrichtinggebieden is.

(Cumulatieve) effecten op het sociaal-economische milieu, de leefbaarheid in de streek en het karakter van het gebied

De aandacht gaat hierbij naar de verwachte milieuhinder en de ervaren veiligheidssituatie voor omwonenden rond het bedrijventerrein en de aan- en afvoerroutes. De ontwikkeling van het DIC in samenhang met andere terreinen (bijvoorbeeld het Airpark bij Kempen Airport) en de bijbehorende infrastructuur in een overwegend landelijke gemeente vraagt om een beoordeling ten opzichte van het ruimtelijke beleid op een hoger schaalniveau.

Verkeersafwikkeling

Zowel bij grootschalige bedrijvigheid als bij vestiging van een groot aantal kleinere bedrijven verdient de verkeersafwikkeling aandacht. De weginfrastructuur richting A2 zal zwaarder worden belast, het kanaal heeft onvoldoende capaciteit en de mogelijkheden voor uitbreiding van railvervoer zijn op dit moment onduidelijk.

Samenvatting

Het is belangrijk dat de informatie uit het MER voor een ieder toegankelijk is. In de praktijk blijkt dit regelmatig niet het geval te zijn. Een goede samenvatting kan een belangrijke bijdrage leveren aan de overdracht van informatie.

3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

3.1 Probleemstelling

De startnotitie geeft aan dat het initiatief is ontstaan als antwoord op een aantal regionale knelpunten en beleidslijnen:

1. Tekort aan ruimte voor zware bedrijvigheid en gebrek aan ruimte voor te verplaatsen bedrijven
2. Teruglopende werkgelegenheid
3. Accent op duurzaamheid

In de startnotitie worden deze knelpunten en beleidslijnen nader uitgewerkt. Gezien de doelstelling in de startnotitie dienen ook de volgende punten daarbij te worden opgenomen:

- De feitelijke probleemstelling: Pasmenco heeft 70ha voormalig industrieterrein opgeschoond en wil haar bedrijfsrendement verbeteren door het opnieuw uit te geven als industrieterrein.
- Milieuprobleem: in de probleemstelling dient het verband te worden gelegd met de milieu-, natuur- en landschapswaarden die zijn aangetast door industriële activiteiten in het verleden⁵.
- Invulling van synergie: In het marktonderzoek⁶ wordt aangegeven dat naast de invalshoek van synergie het DIC terrein een interessante locatie kan zijn voor zware en grootschalige bedrijven die 'klem' zitten op hun huidige locatie. In het MER zal duidelijk moeten worden hoe het begrip synergie wordt uitgewerkt zowel ten aanzien van aan te trekken bedrijven als ten aanzien van het in te vullen terrein.

In het MER dienen voor de knelpunten en beleidslijnen uit de startnotitie de volgende vragen te worden beantwoord:

⁵ Gebruik hierbij § 4.1 van de startnotitie als basis.

⁶ Duurzaam Industripark Cranendonck, Marktonderzoek en doelgroepenanalyse DIC, 17 februari 2003

1. Tekort aan ruimte voor zware bedrijvigheid en gebrek aan ruimte voor te verplaatsen bedrijven

De probleemstelling genoemd in de startnotitie ten aanzien van de behoefte aan industrieterrein sluit niet aan op de eis in het streekplan: *“Er kunnen alleen bedrijven terecht die aantoonbaar een meerwaarde hebben voor het cluster, gelieerd zijn aan de metaalproductie of in belangrijke mate gebruik maken van grond-, hulp- of reststoffen of energiestromen van het gevestigde productie-complex”*. In het MER zal, in relatie tot deze streekplaneis, alsnog moeten worden aangetoond dat voor dit soort bedrijven behoefte is aan het DIC en tevens, moet worden aangegeven dat vestiging op DIC een milieumeerwaarde heeft ten opzichte van vestiging elders.

Er is onduidelijkheid over welke bedrijven er nu wel en niet mogen komen, zowel in de startnotitie zelf als tijdens de inspraakavond⁷. Vanuit de hierboven geciteerde definitie en de randvoorwaarde gesteld in het streekplan is het mogelijk precies aan te geven welke bedrijven hieraan voldoen en welke niet. Vervolgens is het mogelijk aan te geven hoeveel van die bedrijven er in Nederland (en directe omgeving) zijn en is een inschatting te maken hoeveel er van naar Budel zouden willen komen⁸.

Met deze manier van zoeken naar bedrijven komen mogelijk ook heel wat kleinere bedrijven naar voren, die beter inpasbaar zijn, met name in de buitenste ring.

Daarmee vervalt de ruimtebehoefte voor zware en grootschalige industrie (behalve voor zover ze onder bovenstaande definitie valt). Volgens de startnotitie is er nog ruimte elders (Limburg, België). Als men die ruimte toch wil bieden, dan zal een goede analyse van de vraag moeten worden gepresenteerd.

2. Teruglopende werkgelegenheid

Het argument met betrekking tot de teruglopende bedrijvigheid zal moeten worden onderbouwd. De Commissie vraagt zich af of in de streek voldoende arbeidskrachten te vinden zijn⁹. In het MER moet worden aangegeven waar de werknemers vandaan komen (vervoersbewegingen), dan wel of er woonruimte kan worden aangeboden in de directe omgeving.

3. Accent op duurzaamheid

Accent op duurzaamheid is een onduidelijk begrip (de gezamenlijke provincies zijn een project aan het opstarten gericht op het vinden van een eenduidige definitie van het begrip “duurzaam bedrijfsterrein”). Een concrete en acceptabele vertaling van het begrip “duurzaamheid” in de vorm van een aantal indicatoren is dan ook noodzakelijk. Daarbij zal in ieder geval de onderverdeling economische, ecologische en sociale duurzaamheid gehanteerd moeten worden. Verder zal een onderscheid gemaakt moeten worden in intrinsieke duurzaamheid (op het park zelf, bijvoorbeeld doordat totale emissies niet toenemen) en integrale duurzaamheid (de duurzaamheid die op het hogere schaalniveau wordt bereikt door het verplaatsen van bedrijven die elders slecht passen).

Verder zal in een hanteerbare definitie van duurzaamheid de (breed gedragen) begrippen “nu en later” en “hier en elders” moeten voorkomen.

⁷ Zie ook inspraakreacties nrs. 8, 10 (bijlage 4) die ingaan op de onduidelijkheid ten aanzien van de keuze van bedrijven.

⁸ Zie ook inspraakreacties nrs. 15 en 22 (bijlage 4).

⁹ Inspraakreacties stellen zelfs dat import van werkkrachten noodzakelijk zal zijn met als mogelijk gevolg weer huisvestings- of verkeersproblemen. Zie hiervoor inspraakreacties nrs. 3, 10, 15, 18 en 22 (bijlage 4).

3.2 Doel

In de startnotitie wordt regionale, omgevings en bedrijfsmatige doelen geformuleerd. Naast hetgeen in de startnotitie worden genoemd dienen in het MER de volgende punten nader te worden uitgewerkt:

1. Regionale doelen

Door het DIC zal de milieudruk ter plaatse toenemen. In het MER moet aannemelijk worden gemaakt dat elders de milieudruk naar verhouding meer zal afnemen, terwijl in het DIC en het beïnvloedingsgebied de druk op het milieu, de natuur en het landschap binnen de normen zal blijven (dit past binnen het begrip “hier en elders” van duurzaamheid). Ditzelfde geldt ook voor het aspect efficiënter ruimtegebruik. De Commissie adviseert ook in het MER aan te geven of het mogelijk is uit te gaan van een stand-still ten aanzien van de emissies op het DIC.

2. DIC en omgevingsdoelen

De eerste drie in de startnotitie genoemde subdoelen (versterken van natuurwaarden, verhogen landschappelijke kwaliteit, versterken belevingswaarde) zijn slechts haalbaar wanneer zwaar wordt ingezet op compenserende/mitigerende maatregelen. Deze doelen zullen duidelijke meetbare criteria moeten hebben waarop getoetst kan worden. Daarbij moet voor natuurontwikkeling ingegaan worden op de volgende vragen:

- locatie, omvang en ligging ten opzichte van en verbinding met omliggende natuurgebieden;
- te realiseren natuurdoeltype(n);
- randvoorwaarden voor de natuurdoeltype(n) zoals benoemd in het Handboek Natuurdoeltypen (LNV, 2001);
- beoogde functie van het nieuwe natuurgebied voor het voortbestaan van beschermde soorten in aangrenzende natuurgebieden.

3. Bedrijfsmatige doelen

In het MER zullen deze doelen nader moeten worden uitgewerkt. Daarbij kan hoofdstuk 5 uit de Ontwikkelingsvisie behulpzaam zijn. De Commissie adviseert hierbij de volgende categorieën te benoemen: energie, water, afvalwater, ketenbeheer en een restcategorie, waar zaken zoals bedrijfsefficiëntie onder vallen.

Naast de in de startnotitie benoemde doelen adviseert de Commissie het doel van de synergie in het MER op te nemen en dit nader uit te werken. Het gaat dan met name om het creëren van meerwaarde via de inrichting van het DIC en via de criteria voor de aan te trekken bedrijven.

De doelen moeten niet alleen nader worden uitgewerkt, maar ook in een prioriteitsvolgorde worden gezet. Aangegeven moet worden hoe met tegenstrijdige doelen wordt omgegaan¹⁰.

¹⁰ Zie ook inspraakreactie nr. 15 (bijlage 4) die wijst op tegenstrijdigheid doelen.

3.3 Programma van eisen

In de startnotitie (§3.2) wordt een programma van eisen gegeven. In het MER dient de relatie tussen de gestelde doelen en de eisen te worden weergegeven. Beargumenteerde zal aangegeven moeten worden welke eisen hard en welke eisen in feite wensen zijn.

In het programma van eisen zullen de eisen die het streekplan (ook ten aanzien van Groene Hoofd Structuur (GHS)) stelt als harde randvoorwaarden moeten worden meegenomen, evenals de (harde) eisen vanuit de Vogel- en Habitatrictlijn en de verbijzondering voor landschap en natuur als genoemd in bijlage 1 van de inspraakreactie van de provincie¹¹. (evenals de aanvullingen op tabel 3.3). Deze eisen zullen moeten corresponderen met de criteria van het beoordelingskader (tabel 5.1).

3.4 Besluitvorming

In de startnotitie wordt aangegeven welke beleidsnota's, (ontwerp)plannen en wetten gelden bij dit voornemen. Tevens is aangegeven voor welke aspecten deze nota's, plannen en wetten belangrijk zijn. In het MER moet nader aan worden gegeven welke randvoorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen, grenswaarden emissies e.d.) voortvloeien uit deze nota's, plannen en wetten.

In het MER moet het volgende worden beschreven:

- de ligging in het studiegebied van het Vogelrichtlijngebied¹² en de Habitatrictlijngebieden¹³; Daarbij dient aangegeven te worden op grond van welke natuurlijke habitat en/of soorten dit gebied is gekwalificeerd. Voor de Vogelrichtlijn dient tevens het aantal per soort (1% norm) te worden aangegeven (zie bijlage 5)¹⁴;
- de ligging in de regio van de Ecologische Hoofdstructuur¹⁵ (EHS) en de provinciale uitwerking daarvan¹⁶ (zie bijlage 5)¹⁷. Een gedeelte van het gebied is vastgelegd als natuurparel. Hiervoor geldt het nee-principe¹⁸. Andere gedeeltes zijn aangegeven als overig- bos en natuurgebied en leefgebied kwetsbare soorten. Hiervoor geldt het nee, tenzij-principe¹⁹.

De consequenties hiervan voor de ontwikkeling van alternatieven moeten eveneens worden aangegeven.

Tevens moet beschreven worden welke maatstaven voor de afweging van alternatieven (bijvoorbeeld grens- en streefwaarden) aan het milieu- en natuurbeleid worden ontleend.

¹¹ Zie inspraakreactie nr. 3 (bijlage 4).

¹² Uit bijlage 1 van het Natuurwaardenonderzoek DIC, Arcadis 2002 blijkt dat voor vogels geen ontheffing mogelijk is. Over de laatste stand van zaken ten aanzien van ontheffingsmogelijkheden voor vogels adviseert de Commissie contact op te nemen met LNV.

¹³ Zie voor begrenzing www.minlnv.nl/natura2000.

¹⁴ Zie inspraakreactie nr. 3 (bijlage 4) die vraagt om een nadrukkelijke toetsing aan in het bijzonder de Vogel- en Habitatrictlijn.

¹⁵ Ecologische hoofdstructuur is een netwerk van grote natuurgebieden die met elkaar zijn verbonden door zogenaamde ecologische verbindingszones waardoor uitwisseling tussen populaties van soorten mogelijk is.

¹⁶ Voor de begrenzing van de GHS/EHS kan gebruik gemaakt worden van de CD ROM van de provincie Noord-Brabant Natuurgebiedsplannen 2002.

¹⁷ Inspraakreactie nr. 3 (bijlage 4) geeft aan dat de EHS volledig is opgenomen in de GHS.

¹⁸ Zie blz. 103 Streekplan Noord-Brabant 2002, Brabant in Balans.

¹⁹ Zie blz. 104 Streekplan Noord-Brabant 2002, Brabant in Balans.

Voor het voornemen moet een Watertoets²⁰ worden opgesteld. Het ligt voor de hand in het MER de informatie op te nemen die nodig is voor het uitvoeren van de watertoets en het invullen van de waterparagraaf in het bestemmingsplan. Het MER dient in ieder geval de informatie te bevatten die verband houdt met de gevolgen voor de bodem, grond- en oppervlaktewaterkwaliteit en -kwantiteit en voor de waterhuishouding.

Het MER dient aan te geven dat het is opgesteld voor een wijziging van het bestemmingsplan. Tevens kan worden beschreven volgens welke procedure en welk tijdpad dit geschiedt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken. Tot slot moeten de besluiten worden aangegeven die in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

4.1 Algemeen

De voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten worden beschreven voor zover deze gevolgen hebben voor het milieu. Het kan zinvol zijn om deze beschrijving te baseren op deelactiviteiten.

Daarbij dient eveneens aandacht te worden besteed aan neven- en vervolgcactiviteiten. Ook bij het zoeken naar alternatieven kan het zinvol zijn uit te gaan van een analyse van de voorgenomen activiteit in deelactiviteiten.

Verder verdient het aanbeveling om onderscheid te maken tussen activiteiten die plaatsvinden in de realisatiefase (inrichting/aanleg) en de gebruiksfase (gebruik).

Mitigerende en compenserende maatregelen

Bij elk alternatief moet worden aangegeven welke mitigerende en compenserende maatregelen worden getroffen. Als er aantasting van het Vogel- en/of Habitatrictlijngebied plaatsvindt dan worden er op grond van de Habitatrictlijn eisen aan de compensatie gesteld (zie bijlage 5). Dit geldt tevens voor eventuele aantasting van de EHS/GHS.

4.2 Voorgenomen activiteit

In het MER moet worden aangegeven of alle in de startnotitie genoemde deelactiviteiten (zoals de stortplaats, de aansluiting op de IJzeren Rijn, de aanpassing van de vaarwegen, beheer jarosietbekkens, natuurontwikkeling) tot de activiteit behoren. Daarbij dient nader aangegeven te worden wat de functie van de opgehoogde jarosietbekkens zal zijn in het kader van dit initiatief.

²⁰ Zie *Bestuurlijke notitie watertoets* en *Handreiking Watertoets*, oktober 2001. Zie ook inspraakreactie nr. 6 (bijlage 4). Ten aanzien van de informatie kan een onderverdeling worden gemaakt in noodzakelijke informatie voor het MER die in het hoofdrapport moet worden opgenomen en verdere informatie voor de Watertoets die in een bijlage kunnen worden opgenomen.

4.3 Alternatieven

De volgende alternatieven dienen in het MER te worden uitgewerkt:

- locatiealternatieven binnen het terrein: hele terrein versus bijvoorbeeld de 40 ha buiten de GHS/EHS of het gehele gebied exclusief Vogel- en/of Habitatrichtlijngebied²¹;
- inrichtingsalternatieven: synergiemodellen waarbij de milieuopbrengst elders wordt afgezet tegen de synergiewinst op het DIC, voor een optimaal en minimaal alternatief.

4.4 Varianten

Als varianten kan worden gedacht aan:

- het wel/niet meenemen van de stortplaats in het DIC;
- landschappelijke inrichting industriepark en aanpassing natuurlijke omgeving;
- bedrijfsvarianten;
- wijze parkmanagement;
- afwikkeling verkeer en verschuiving in modaliteiten.

4.5 Referentiesituatie

Als het mogelijk is om de doelen van de initiatiefnemer te realiseren zonder dat de voorgenomen activiteit – of een vergelijkbare activiteit – wordt uitgevoerd, is er een reëel nulalternatief.

Er is echter geen reëel nulalternatief binnen de gestelde doelen van de initiatiefnemer. Volstaan kan worden met het beschrijven van de huidige situatie plus de autonome ontwikkelingen. Wel duidelijk moet worden of er een economische noodzaak is voor de initiatiefnemer om dit initiatief uit te voeren.

4.6 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)

De initiatiefnemer heeft aangegeven sectorale modellen te willen opstellen voor natuur en landschapsperspectief, industriebelang en belangenbevolking. Het mma wordt samengesteld uit aspecten van deze modellen.

De Commissie adviseert het mma zo uit te werken dat wordt uitgegaan van een optimale synergie (dus niet inzetten op het maximale, maar op het optimale), waarin natuur, verkeer en landschap worden geoptimaliseerd zonder dat het economisch voordeel uit beeld verdwijnt.

²¹ Zie ook inspraakreactie nr. 15 (bijlage 4).

5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEUEFFECTEN

5.1 Algemeen

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief de autonome ontwikkeling hiervan, moet worden beschreven als referentie voor de te verwachten milieueffecten.

Daarbij wordt onder de autonome ontwikkeling verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt gerealiseerd. Bij deze beschrijving moet het MER uitgaan van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van reeds genomen besluiten over nieuwe activiteiten. Hierbij wordt o.a. gedacht aan:

- reconstructieplan Boven-Dommel;
- Vogel- en Habitatrichtlijn;
- GHS/EHS;
- streekplan;
- IJzeren Rijn;
- sanering verontreinigde grond.

Als niet zeker is of bepaalde ingrijpende activiteiten zullen doorgaan of niet, dan kunnen hiervoor verschillende scenario's worden gebruikt. Daarbij kan worden gedacht aan:

- economische scenario's: gegeven de onzekerheid over de economische ontwikkelingen dienen in het MER twee of drie scenario's en een gevoeligheidsanalyse te worden uitgevoerd voor de invulling van het DIC in relatie tot de economische ontwikkelingen;
- het wel of niet verruimen van het kanaal met inzicht in de effecten op het transport over water naar en van het DIC.

Het studiegebied moet op kaart worden aangegeven en omvat de locatie en haar omgeving voor zover daar effecten van de voorgenomen activiteit kunnen gaan optreden. Per milieuaspect kan de omvang van het studiegebied verschillen.

In de startnotitie wordt uitvoerig op de bestaande toestand ingegaan. Dit wordt gedaan aan de hand van een beschrijving van de huidige betekenis van het gebied voor de verschillende aspecten, het weergeven van kansen en knelpunten. De beschrijvingen zijn door de Commissie getoetst. Hieronder zal worden aangegeven op welke onderdelen het MER nader zal moeten ingaan. Daarnaast wordt een aantal nieuwe aspecten benoemd die wel in het beoordelingskader waren opgenomen, maar niet in hoofdstuk 4 van de startnotitie voorkomen.

In de startnotitie wordt aan de hand van een beoordelingskader aangegeven welke effecten nader worden uitgewerkt en welk toetsingscriteria hiervoor worden gehanteerd. Daarbij verdienen de volgende algemene opmerkingen de aandacht:

- per aspect een onderverdeling maken in harde criteria en wensen;
- zo veel mogelijk een kwantitatieve benadering van de effecten geven in tegenstelling tot wat in de startnotitie wordt voorgesteld.

5.2 Ruimte

In het beoordelingskader wordt het aspect “Plangebied” zoals in § 4.1 van de startnotitie beschreven benoemd als het aspect “Ruimte”. Voorgesteld wordt het begrip ruimte te hanteren.

In het MER zullen ook de ruimtelijke effecten elders, daar waar bedrijven verdwijnen, beschreven moeten worden.

5.3 Bodem en water

Deze aspecten zijn noodzakelijk om een goede ecohydrologische systeemanalyse te maken van het gebied die de relatie tussen biotiek en abiotiek legt. Daarbij moet het plangebied in een groter functionerend geheel worden geplaatst. De volgende punten dienen daarbij als basis:

- bodem- en grondwaterverontreiniging met daarbij de bodemsaneringsprogramma's;
- oppervlaktewater;
- waterhuishoudkundige en geohydrologische situatie, inclusief bedrijfswaterwinning en het geohydrologisch beheerssysteem en de consequenties daarvan voor de verspreiding van verontreiniging²²;
- beschrijving aard en inhoud van de stortplaats;
- mate van verdroging;
- gidssoorten en ander proceskenmerken, welke een indicatie geven van de relatie tussen abiotische en biotische omstandigheden en als randvoorwaarde zijn benoemd in het Handboek Natuurdoeltypen voor het uiteindelijke natuurdoeltype.

Daarnaast is deze informatie relevant om te toetsen aan beleid ten aanzien van water en bodem.

5.4 Natuur

5.4.1 **Natuurbeschermingswetgeving en natuurbeschermingsbeleid**

Het beschrijven van de natuurbeschermingswetgeving en -beleid heeft tot doel om:

- a. te beoordelen of het voornemen niet strijdig is met het beleid;
- b. te beoordelen of wettelijke voorschriften²³ van kracht zijn;
- c. inzicht te geven in de mogelijkheden en beperkingen voor het ontwikkelen van alternatieven.

²² Zie ook inspraakreactie nr. 4 (bijlage 4) die vraagt om de opstelling van een waterhuishoudkundig plan (bijlage 4).

²³ Wettelijke voorschriften zijn bij wet geregelde verplichtingen waarin staat aangegeven hoe er bij besluitvorming moet worden omgegaan met soorten en gebieden die wettelijk zijn beschermd.

5.4.2

Bestaande situatie en autonome ontwikkeling

In het MER moeten alle soorten worden geïdentificeerd die beschermd zijn op grond van de Flora- en Faunawet (FFW), die voorkomen in het studiegebied en die worden beïnvloed door de voorgenomen activiteit en alternatieven²⁴. Voor deze soorten moet worden aangegeven welke doelsoort zijn²⁵. Voor elke doelsoort moet het volgende worden beschreven:

Kenmerken van de doelsoort:

- het voorkomen van het aantal individuen/paren en voor planten de omvang van de standplaats;
- de mate van bedreiging van de doelsoort in Nederland. Deze informatie is nodig om de ernst van de potentiële gevolgen voor een populatie te kunnen bepalen;
- de mate van bescherming (Nederlandse en internationale wet- en regelgeving). Uit het Natuurwaardenonderzoek²⁶ blijkt dat op het terrein en in de omgeving prioritair soorten van de Habitatrichtlijn (bijlage 2 met een ster) aanwezig zijn. Voor deze soorten dient bij mogelijke aantasting ont-heffing te worden aangevraagd bij de Europese Commissie²⁷ indien er sprake is van een Vogel- of Habitatrichtlijngebied.

Kenmerken van de populatie van de doelsoorten waarvoor wetenschappelijk gegevens bekend zijn:

- grootte, verspreiding en dichtheid van de populatie in het studiegebied;
- betekenis van deze populatie voor het behoud van de soort in Nederland. Deze informatie is nodig om te kunnen bepalen hoe ernstig het mogelijke verlies van een (deel)populatie is voor het voortbestaan van de soort (in Nederland);

Voor het beschrijven van de autonome ontwikkeling kan gebruik worden gemaakt van de verandering van de populatiegrootte over de afgelopen jaren (historische trend).

In het MER moet voor de beschermde natuurgebieden en voor gebieden die (nog) geen wettelijke status hebben of in beleid zijn vastgelegd, maar wel belangrijke natuurwaarden of potenties voor de ontwikkeling hiervan hebben, het volgende worden beschreven:

- de natuurdoeltypen²⁸ die zijn vastgelegd in vigerend beleid of die men wil realiseren en een beknopte ecologische beschrijving hiervan;
- de randvoorwaarden (zowel abiotische als biotische) zoals benoemd in het Handboek Natuurdoeltypen die nodig zijn voor het behoud of de ontwikkeling van deze natuurdoeltypen;
- een landschapsecologische analyse²⁹.

²⁴ Het rapport Duurzaam Industriepark Cranendonck Natuurwaardenonderzoek, 14 maart 2002, kan hiervoor als basis dienen.

²⁵ In het Handboek Natuurdoeltypen, LNV 2001 staan alle doelsoorten en natuurdoeltypen.

²⁶ Bijlage 2 Duurzaam Industriepark Cranendonck Natuurwaardenonderzoek, 14 maart 2002.

²⁷ Art. 6 lid 4 van de Habitatrichtlijn.

²⁸ Hierbij kan gebruik gemaakt worden van de door LNV vastgestelde natuurdoeltypenkaart voor Nederland.

²⁹ Zie inspraakreactie nr. 3 (bijlage 4).

5.4.3 Effecten

Voor elke doelsoort moet worden aangegeven:

- verandering in aantal;
- in geval van het Vogelrichtlijngebied, of men onder het aantal individuen per soort komt of juist een versterking van het aantal individuen krijgt op basis waarvan het Vogelrichtlijngebied tot stand is gekomen (1% norm voor soorten);
- de kans op het verdwijnen, uitsterven of verschijnen van een (nieuwe) populatie door een handeling van de activiteit in het studiegebied voor zover wetenschappelijk bekend. Dit kan kwalitatief worden beoordeeld.

Voor de natuurdoeltypen moet worden aangegeven:

- de verandering in oppervlakte en kwaliteit van de natuurdoeltypen die naar verwachting zal gaan optreden en/of de mogelijkheden om een beoogd natuurdoeltype op termijn te kunnen realiseren.

5.5 Cultuurhistorie en landschap

5.5.1 Cultuurhistorie

Cultuurhistorie omvat zowel de archeologische waarden, de historische landschappelijke waarden (historische geografie) en de historische (steden)bouwkundige waarden³⁰. Deze waarden en mogelijke effecten op deze waarden dienen beschreven te worden. Daarbij verdient het volgende de aandacht:

- de ROB³¹ adviseert een inventariserend onderzoek te laten plaatsvinden voor delen van het studiegebied met een middelhoge en hoge IKAW-waarde (Indicatieve Kaart Archeologische Waarden);
- Budel Dorplein wordt waarschijnlijk vastgesteld als te beschermen dorpsgezicht³²;
- Cultuurhistorische Waardekaart en gemeentelijke Archeologische Attentiekkaart;
- gedenkteken 2^e Wereldoorlog³³.

5.5.2 Landschap

De beschrijving moet gebaseerd zijn op een landschappelijke verkenning en analyse met als uitgangspunt een goed omschreven en helder beoordelingskader. Goede illustraties, foto's en schetsbeelden zijn daarbij essentieel. De landschappelijke structuur van de regio moet worden beoordeeld. De aanwezigheid van Budel Zink en de (cumulatieve) invloed van ontwikkeling van het DIC op het karakter van een overwegend landelijke gemeente verdient daarbij aandacht. De gevolgen op het landschap door verstening, verdichting c.q. aan elkaar groeien moeten in het MER worden beschreven.

³⁰ Definitie volgens het ROB, inspraakreactie nr. 2 (bijlage 4).

³¹ Zie inspraakreactie nr. 2 (bijlage 4).

³² Zie inspraakreactie nr. 1 (bijlage 4). Tevens moet in het MER de stand van zaken rond deze procedure worden weergegeven.

³³ Zie voor dit en bovenstaand punt inspraakreactie nr. 13 (bijlage 4). Duidelijk moet worden of dit monument verplaatst kan worden of plaatsgebonden is.

5.6 Woon- en leefklimaat

Dit aspect bevat een aantal deelaspecten. Om te voorkomen dat dubbeltelling plaatsvindt wordt geadviseerd in het MER de volgende onderdelen hierbij op te nemen:

5.6.1 Lucht

De huidige en toekomstige luchtkwaliteit, mede in relatie tot de normstelling dient in het MER te worden weergegeven. Het MER moet inzicht bieden in de totale emissies op het terrein en de verwachte toename door de nieuwe bedrijven. Ook eventuele gezondheidseffecten moeten aan de orde komen. Het MER dient in te gaan op fijn stofproblematiek.

5.6.2 Transport en verkeer

Bij transport- en verkeer moet inzicht worden gegeven in de verwachte verkeers- en vervoerstromen voor de verschillende modaliteiten (weg, rail en water) en de ontsluiting.

Bij de beschrijving gaat het om de toename in het wegverkeer door de geplande bedrijvigheid en de indirecte gevolgen hiervan voor de geluidsbelasting: de geluidscontouren en de toename van het aantal geluidsbelaste woningen en de hoeveelheid geluidsbelast natuurgebied (evt. stiltegebied).

Bij de beschrijving van de verkeersintensiteiten moet onderscheid gemaakt worden tussen de intensiteiten op de hoofdinfrastructuur en het onderliggend wegennet en met name de belasting van de kruispunten/aansluitpunten (in relatie tot de capaciteit) (Trajectnota/MER A2 betrekken in de beschouwing)³⁴.

In het MER dient inzicht te worden gegeven in de (beleving van de) verkeersveiligheid en bereikbaarheid en de risico's ten gevolge van de toename in het vrachtverkeer en het vervoer van gevaarlijke stoffen.

5.6.3 Geluid

Het MER dient aan te geven waar de relevante (40, 45, 50, 55 en 60) dB(A)-geluidcontouren liggen als gevolg van het industrielawaai en verkeerslawaai. Aangegeven moet worden hoeveel woningen er in deze contouren liggen en hoeveel geluidsruimte er nog over is binnen vergunde zones. Ook moet op basis van berekeningen inzicht worden gegeven in:

- aantal gehinderden per alternatief op basis van het aantal woningen binnen deze schillen;
- het boven de 40 dB(A) geluidsbelaste oppervlak natuurgebied (dit kan bij het aspect natuur worden weergegeven);
- de cumulatieve geluidsbelasting van de (gevoelige) functies en gebieden, waarbij de gecumuleerde geluidsbelasting van de verschillende typen geluidsbronnen kan worden weergegeven in de MKM;
- de verwachte geluidsoverlast tijdens de aanlegfase.

³⁴ Zie inspraakreactie nr. 6 (bijlage 4).

5.6.4 Trillingen

Geef inzicht in de optredende trillingen en aantal gehinderden³⁵ in trillinggevoelige bestemmingen ten gevolge van de activiteit alsmede in eventuele verandering van het huidige aantal trilling"gehinderden" als gevolg van wijziging van verkeersintensiteiten.

5.6.5 Licht

Dit onderdeel kan zowel van belang zijn voor de mens – de omwonenden – als voor de natuur – lichtgevoelige, kwetsbare soorten- afhankelijk van de uitvoering van de activiteit. Voor natuur dient het onder desbetreffende paragraaf te worden behandeld.

5.6.6 Veiligheid

Met betrekking tot (externe) veiligheid dient te worden aangegeven of het huidige complex dan wel het complex na toevoeging van andere bedrijven valt onder het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO) en welke consequenties daaraan zijn verbonden. Ten aanzien hiervan dient zonodig het individuele en groepsrisico te worden berekend en de 10^{-6} contour aangegeven te worden.

Tevens dienen de veiligheidsaspecten van het transport in relatie tot de woonbebouwing te worden aangegeven.

Gegeven de nabijheid van Kempen Airport en het militaire vliegveld Klein Brogel in België wordt gevraagd het risico ten aanzien van het eventueel neerstorten van een vliegtuig van Kempen Airport op het fabriekscomplex in beschouwing te nemen³⁶.

5.7 Afval en energie

5.7.1 Afval

In het MER dienen de mogelijke afvalstromen aangegeven te worden gebaseerd op de door het streekplan vastgestelde aan te trekken bedrijven en aangegeven dient te worden hoe hiermee wordt omgegaan.

5.7.2 Afvalwater

In het MER dient, uitgaande van de op het DIC te verwachten bedrijven, beschreven te worden:

- welke afvalwaterstromen (kwantiteit en kwaliteit) kunnen worden verwacht;
- in hoeverre deze afvalwaterstromen adequaat kunnen worden behandeld in de bestaande waterzuivering;
- of in hoeverre en in welke zin, aanpassing van de zuivering noodzakelijk is.

³⁵ Voor het beoordelen van trillingshinder kan gebruik worden gemaakt van de SBR (Stichting Bouw Research) richtlijn B.

³⁶ Zie ook inspraakreactie nr. 21 (bijlage 4).

5.7.3 **Energie**³⁷

In het MER moet duidelijk worden gemaakt hoe en in welke mate energiewinst te behalen is, enerzijds door de keuze van de bedrijven en anderzijds door optimale benutting van warmte en elektriciteit.

5.7.4 **Zorgsysteem**

Vanuit milieuoogpunt verwacht de Commissie hier geen effecten. Derhalve hoeft dit geen onderdeel niet in het MER opgenomen te worden bij dit hoofdstuk. Een beschrijving van het zorgsysteem kan worden opgenomen bij voorgenomen activiteit.

5.8 Synergie

In het MER dienen de synergievoordelen van gezamenlijk management van afval, emissies en energie en gebruik van faciliteiten beschreven te worden (gebruik hierbij de aspecten genoemd in tabel 4.1 van de startnotitie). Geef een beschouwing voor deze positieve effecten van geclusterde vestiging voor het algehele milieu ten opzichte van de toename van de overlast voor de directe omgeving en de omwonenden³⁸. Ook voor de afzonderlijke aspecten dient deze vergelijking plaats te vinden.

5.9 Economie

Gevraagd wordt de effecten op de economische structuur van de regio en de (directe en indirecte) werkgelegenheidseffecten aan te geven, vanuit de minimum en optimum variant van het vestigen van 'synergie-bedrijven'. Daarbij dient een beschouwing te worden gewijd aan de realiteitswaarde van deze vestigingen, gezien het economische klimaat en de geringe bereidheid van met name grotere bedrijfscomplexen om te verhuizen naar een andere locatie, i.c. het DIC. Geef in een gevoeligheidsanalyse aan wat de effecten zijn van een trage ontwikkeling van het DIC.

³⁷ Voorgesteld wordt het onderdeel gebruik van elektriciteit bij de elektrolyse onder energie te laten vallen.

³⁸ Inspraakreactie nr. 3 (bijlage 4) vraagt om concreet aan te geven wat de meerwaarde is van clustering van bedrijven op het DIC t.o.v. vestiging van bedrijven elders in de regio.

6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden en effecten dienen zoveel mogelijk gerelateerd te worden aan harde eisen (o.a. criteria streekplan, geluidsruimte en Vogel- en Habitatrictijn).

Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Hoewel dit geen verplicht deel van het MER uitmaakt, verdient het aanbeveling een indicatie te geven van de kosten en baten van de verschillende alternatieven.

7. LEEMTEN IN INFORMATIE

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieuinformatie.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

8. EVALUATIEPROGRAMMA

De gemeente Cranendonck moet bij het besluit aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat Budel Zink B.V. in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

9. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie verdient het aanbeveling om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- bij gebruik van kaarten recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda erbij te voegen.

10. SAMENVATTING VAN HET MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het mma;
- belangrijke leemten in kennis.